

Takva Cihat, İyilik ve Kelime-i Tevhit

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn. Hamden kesîren tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Kemâ yenbeğî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ ve senedinâ ve üsvetine'l-haseneti Muhammedini'l-Mustafâ ve alâ âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ ecmaîn.

Emma ba'd:

Fe-kâle Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

إِنَّ رَبَّكُمْ وَاحِدٌ، وَإِنَّ أَبَاكُمْ وَاحِدٌ، وَدِينَكُمْ وَاحِدٌ،
وَنَبِيِّكُمْ وَاحِدٌ، وَلَا فَضْلَ لِعَرَبِيٍّ عَلَى عَجَمِيٍّ وَلَا
عَجَمِيٍّ عَلَى عَرَبِيٍّ، وَلَا أَحْمَرَ عَلَى أَسْوَدَ، وَلَا أَسْوَدَ
عَلَى أَحْمَرَ إِلَّا بِالتَّقْوَى

İnne rabbeküm vâhidün ve inne âbâeküm vâhidün ve dîneküm vâhidün ve nebiyyüküm vâhidün; lâ fadle li arabıyyin alâ acemiyyin ve

lâ acemiyyin alâ arabiyyin ve lâ ahmera alâ esved ve lâ esvede alâ ahmer, illâ bit-takvâ.

Sadaka Resûlullah fîmâ kâl ev kemâ kâl.

Inne Rabbeküm vâhidün.

Bu hadîs-i şerîfi Ebû Saîd el-Hudrî hazretlerinden İbnü'n-Neccar rivayet etmiş.

Inne rabbeküm vâhidün. “Muhakkak ki Rabbiniz birdir.”

a. Muhakkak ki Rabbiniz Birdir

Allahu Teâlâ hazretleri, Rabbü'l-âlemîn, yeri göğü yaratan, ins ü cinni yaratan Allah birdir, Rabbiniz birdir.

Ve inne âbâeküm vâhidün. “Babanız da birdir.”

Âdem *aleyhisselam*. Hepimiz Âdem *aleyhisselam*'ın evlatlarıyız. Onun için “evlat” mânasında, âdem sözünün başına “benî” kelimesi geliyor. Benî âdem, “Âdem'in evlatları” demek. Benî İsrail, “İsrail'in evlatları, Yakup *aleyhisselam*'ın evlatları.”

Babanız da bir.

Ve dîneküm vâhidün. “Dininiz de bir, -İslâm.-”

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ

*Inne'd-dîne inda'llâhi'l-İslâm.*¹ “Allah’ın indinde geçerli din İslâm’dır, başka din yoktur.”

Yeryüzünde kitapları dolduracak kadar inançlar, beşerî dinler, bâtil dinler inançlar var ama bir tanesi doğru.

Inne'd-dîne inda'llâhi'l-İslâm. “Allah’ın kabul ettiği, geçerli, doğru, gerçek olan din bir tek, İslâm.”

Hem İslâm sadece Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz tarafından öğretilmiş bir din de değil. Kökü Âdem *aleyhisselam* atamıza kadar giden ana inanç. İslâm; ana düzeltmelerle başka dinleri de düzelden, ana inanç.

Hız. Âdem atamızdan beri bütün peygamberler tarafından hep söylenmişti ama sonradan insanlar bozdular. İnançlarını, kafalarını, yollarını, ahlâklarını değiştirdiler. Birbirlerini

---

¹ 3/Âl-i İmrân, 19.

sömürmek maksadıyla veyahut şeytanın kandırmasıyla sapıttılar, şaşkırdılar, putlara taptilar, heykellere taptilar; “Şu kutsaldır bu tanrıdır.” filan diye atalarına taptilar, dağlara denizlere taptilar, gökteki aya güneşe yıldızlara taptilar.

Merih harp tanrısıymış mesela, atmaca uydurmaca şey. Her yalan yanlış şeye taptilar, canlı hayvanların bazalarına taptilar.

Mesela Eskimoların yanında “beyaz ayı” kutsal. Hintlilerin nazarında “öküz” kutsal. Hindistan’da bir inanç var; “kobra yılanı” kutsal. Eski Mısırlılarda timsaha tapanlar var, timsah tanrıları var. Böyle çeşitli inançlar uydurmuşlar.

Tabi bu inançlar nereden doğdu? Şeytan nereden insanın kafasını böyle olmadık uyduruk şeylerle çeldi? Nasıl kandırdı? İnceleme konusudur.

“Dinler tarihi” diye bir dal vardır, bilim dalı. İncelenir ama din birdir. O da İslâm’dır.

Bütün peygamberler hep Allah’ın bir olduğunu söylemiştir. Hatta sonradan Allah’ı “bir

değil” diye inanan, söyleyen inançların peygamberi bile “Aslında hayır, Allah birdir.” demiştir. Ama onlar peygamberlerinin sözlerini bozmuşlardır.

Mesela Musa *aleyhisselâm*’ın kavmi mucizeleri gördükleri halde Filistin’e doğru giderken puta tapan bir kavim görmüş. Musa *aleyhisselâm*’a demişler ki; “Bize de bir tanrı yapsana, ona tapınsak, bize bir put yapsana!” demişler.

Demek ki karşılarında bir heykel görüp tapınmayı Mısır’dan gördükleri için, bir de geçtikleri yerlerde de görünce böyle şeyleri istiyorlar.

Yanlış!

Ve dîneküm vâhidün. “Dininiz de birdir.”

O zaman Rabbimiz bir, babamız bir, dinimiz bir.

Ve nebiyyüküm vâhidün. Peygamberimiz de bir. “Peygamberiniz de bir.” diyor Peygamber Efendimiz.

Bizim peygamberimiz Muhammed Mustafa *sallallahu aleyhi ve sellem* peygamber seçildikten sonra bütün peygamberlerin vazifeleri

tamamlanmış oluyor, devreleri bitmiş oluyor. Peygamber Efendimiz'in devresi başlıyor.

Şu devirde; Peygamber Efendimiz'in peygamber olduğu zamandan bizim geldiğimiz zamana kadar ve bundan sonra da dünyanın bozulacağı, kıyametin kopacağı zamana kadar da bir peygamber var: Muhammed Mustafa *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz. Herkes o peygambere iman etmek zorunda. *Eşhedü enlâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlühû* inancına gelmek ve bunu söylemek zorunda.

“Ben Allah'a inanıyorum da sizin peygamberinizi kabul etmiyorum.” diyen bir kimsenin inancı kabul olmaz! Makbul değildir! Allah tarafından kabul edilmez. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in de peygamber olduğunu kabul etmesi gerekiyor.

Her şey böyle bir olduğuna göre o zaman bu ayrılık gayrılık nereden çıkıyor?

Rabbimiz bir, babamız bir, aynı soydan gelmişiz. Dinimiz bir, peygamberimiz bir.

O zaman ne olması lazım?

İnsanların kardeş olması lazım. Bir arada sulh u sükûn içinde yaşaması lazım. Böyle kan dökme, böyle hunharlık, böyle canavarlık olmaması lazım.

Yirminci yüzyılda görüyoruz.. İşte Sırp lar, işte Filistin, işte Keşmir, işte Kosova... İnsanların kardeş olması lazım, birbirlerinin canını yakıp kanını dökmemesi, malını yağmalamaması, eziyet işkence yapmaması lazım.

b. Arabın Aceme Üstünlüğü Yok

Ve kimsenin kimseye üstünlüğü yok. Birisi saraylarda yaşayacak, ötekisi kulübede kan kusacak; böyle şey yok! Böyle bir şeye kimsenin hakkı yok! Beyaz ırk üstün de siyah ırk değil. Böyle bir şey de yok!

Lâ fadle li arabiyyin alâ acemiyyin.
“Arap’ın Arap olmayan gayrı milletlere bir üstünlüğü yok.” *Ve lâ acemiyyin alâ arabiyyin.*
“Başka milletlerden olanların da Arap olanlara bir üstünlüğü yok.”

“Ben İngilizim, en asil benim! Ben Almanım, en asil benim! Ben Fransızım, en asil benim!”

Hayır, hiç öyle bir şey yok! Hiçbir farkınız yok! Çünkü hepiniz Hz. Âdem'in neslinden gelme insan cinsisiniz, hepiniz eşitsiniz, birisi ötekisinin üzerine üstünlük taslayamaz. Bir fark yok!

Bu farklılık niye, fark nerede olabilir?

Ve lâ ahmere alâ esved. “Kırmızının siyaha üstünlüğü yok.” *Ve lâ esvede alâ ahmer.* “Siyahın kırmızıya üstünlüğü yok.”

İnsanların bir kısmının derisi siyah. Afrika'dakiler, sıcak ülkedekiler siyah renkli oluyor. Bazıları da kırmızı renkli oluyor. Mesela bayağı bir çarpıcı kırmızılığından dolayı kızıl derililere o isim verilmiş. Güney Amerika'da da bazen böyle şeyler var.

“Kırmızı renkli insanın siyah renkli insan üstüne, siyah renkli insanın kırmızı renkli insan üstüne bir üstünlüğü yok!”

İllâ bi't-takvâ. “Ancak takvâda fark var.”

Allah korkusunda, Allah'a itaatte, Allah'a kullukta hangisi daha edepli ise üstün olan o. Başkasının başkasına üstünlüğü yok.

İşte cumhuriyet, işte demokrasi, işte hürriyet, işte insan hakları... Bu sözleri başka milletler söylüyorlar. Söylüyorlar ama aksini yapıyorlar, başkalarını kandırmak için söylüyorlar.

Ama İslâm ilk çıktığı zamandan beri bu kurallara uymuş ve bu kurallara uyan bir toplum meydana getirmiş:

Peygamber Efendimiz'in en sevgili ashâbı arasında kara bir kadının kara bir oğlu olan mübarek "Bilal-i Habeşî" Efendimiz vardı. Ama Efendimiz onu çok seviyordu. İran kökenli olup köle olarak Arabistan'a getirilmiş olan "Selmân-ı Farisî" vardı. İran kökenliydi, Arap değildi.

Başka yerlerden gelmiş muhtelif insanlar vardı. Hiçbirinin ötekisine; "Ben şu soydayım." diye üstünlük taslamaya hakkı yoktu. Hatta cahiliye devrinde Kureyş, hac yaparken Arafat'a çıkmazmış. Müzdelife'de keyif çatarlarmış. "Biz soylu insanlarız, biz oraya çıkmayız." derlermiş.

Âyetler iniyor, o âdeti de kaldırıyor:

"Siz de öteki insanlar gibi gidin, orada ibadetinizi yapın!" diyor.

“Biz humusuz.” diyorlarmış. “Biz kahramanlarız, soylularız.”

Bilal-i Habeşî, kölelikten âzat olma bir sahabe. Hz. Ömer halife iken Hz. Ömer’in makamına gelmişler; o da “buyur” demiş, içeri almış. Devlet başkanının yanına, riyâset-i cumhur makamına girmişler. Dışarıda Kureyş’in en soylu bilinen insanları var. Ama onlar sonradan müslüman olmuşlar. Mekke fetholunduktan sonra müslüman olmuşlar.

Hz. Ömer içeride onlarla sohbet ediyormuş, ötekileri kapıda bekletiyormuş. Biraz sınırlarına dokunmuş, damarlarına dokunmuş. Asillik damarları tutmuş; “Böyle şey olmaz!” demişler. “Biz kapıda bekletiliyoruz, bizim bir zamanlar kölelerimiz olan kimseler içeride halife ile oturuyorlar.” Böyle biraz isyan edecek gibi sözler söylemişler.

İçlerinden bir tanesi demiş ki;

“Arkadaşlar, böyle demeyin, haksızlık etmeyin. Biz Hz. Muhammed *aleyhissalatu vesselam*’a düşmanlık ederken, onlar Resûlullah’ın yanında yer aldılar, canlarını dişlerine taktılar, hayatlarını tehlikeye attılar. Resûlul-

lah Efendimiz'e yardımcı oldular. Biz düşmanlık ettik, ordular teşkil ettik, öldürmek üzere onlara saldırdık, çok haksızlıklar yaptık. Onlar hayırda, İslâm'da bizi geçtiler. Kendimizi onlardan üstün sanmaya bizim hakkımız yok!”

Ve o zât-ı muhterem demiş ki;

“Eski kusurlarımızı nasıl ödeyebiliriz, ne yapabiliriz, bu fikirleri nasıl temizleyebiliriz? Bizi ancak cihad temizler. Cihad edersek, Allah yolunda şehit olursak, o zaman herhalde Allah bizi affeder. Çünkü şehitlerin günahları affolunuyor.” diye cihad cephelerine gitmiş de oralarda çarpışarak şehit olmuş mübarek! Allah şefaatlerine erdirsin.

Ancak Allah'a güzel kullukta, takvâda, dindarlıkta Allah indinde bir üstünlük vardır. Olabilir ki âhirette bir köle efendisinden üste çıkar. Hatta cennete girer, efendisi cennete bile giremez. Hatta bir efendi bakacakmış ki kölesi cennette daha yukarıdaki makamlarda.

Diyecekmiş ki;

“Yâ Rabbi, bu benim kölemdi, ben buna su getirtiyordum, hurma taşıttırıyordum, toprak kazdırtıyordum, karşımda el pençe divan

durduruyordum, emrediyordum. Kızdığım zaman kırbaçlıyordum, dövüyordum. Benden aşağıdaydı, şimdi daha yukarıya çıkmış.”

Allah diyecekmiş ki;

“Evet, öyle, daha yukarıda. Onu işlediği ibadetlere göre mükâfâtlandırıdım, amellerine göre o makama çıkardım. Seni de işlediklerine göre, ibadetlerine göre çıkardım. İşte buraya kadar çıkabildin!”

Çalışan kazanır. Takvâsı olan, ibadeti olan, ahlâkı güzel olan, kalbi temiz olan, ihlâsı tam olan, Müslümanlığı sağlam olan kazanır. Fakir de olsa, köle de olsa, kara da olsa, kuru da olsa, sakat da olsa kazanır. Dünyevî ölçeklerde her yönden alımlı çalımlı bir insan da ibadet yönünden zayıfsa, kalbi iyi değilse, Allah indinde bir derece kazanamaz.

Bunun sonucu nedir?

Bunun sonucu, Allah’a güzel kulluk etmeye niyet etmemizdir:

“Yâ Rabbi, şu mübarek Ramazan hürmetine bize yardım eyle. Bize hakkı göster. Bize sana güzellik kulluk etmeyi nasip eyle. Bizi de

razı olduğun kulların arasına kabul eyle. Sevdigin, razı olduğun şekilde ömür geçirmemizi nasip eyle!” dememiz lazım.

Ve bunu sağlamak için bütün aklımızı, fikrimizi, bilgimizi, zekamızı kullanarak bunu kazanmaya çalışmamız lazım. Nasıl dünyada para kazanmak için, iş sahibi olmak için, işsiz kalmamak için, çoluk çocuğumuzu geindir-
mek için, iyi araba almak için, iyi ev almak için var gücümüzle çalışıyoruz; işte yle...

“Her gün sabahtan akşama kadar neredesin be kardeşim?”

“Hocam, ne var, işe gidiyoruz, çoluk ocuk sahibiyiz. Olur mu, ne istiyorsun? Sabah-
tan akşama kadar senin karşında mı duracağız? Elbette işe gideceğiz.”

İnsan sabahtan akşama haftanın beş günü, altı günü dünya için alışıyor.

Peki ebedi saadet için, cennet için, cennet-
teki köşkler için çalışmak gerekmez mi?

Allah rızasını kazanmak için mutlaka çok çok çalışmak gerekir. Hatta dünyaya aldırma-
yıp aħireti kazanmak için çalışmak gerekir. Çünkü bazı iyi, mübarek, akıllı insanlar öyle

yapmışlar, cenneti kazanmışlar. İslâm tarihinden misaller çok. Yapmayanlar kendileri bilir.

İkinci hadîs-i şerîf bu, kölesini yukarıda gören insan ile ilgili hadîs-i şerîfti. İkinci hadîs-i şerîf Ebû Hüreyre *radıyallahu anh*'ten rivayet edilmiş.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

إِنَّ رَجُلًا دَخَلَ الْجَنَّةَ فَرَأَى عَبْدَهُ فَوْقَ دَرَجَتِهِ، فَقَالَ:
يَا رَبِّ، هَذَا عَبْدِي فَوْقَ دَرَجَتِي، فَقَالَ لَهُ: نَعَمْ جَزَيْتُهُ
بِعَمَلِهِ، وَجَزَيْتُكَ بِعَمَلِكَ

İnne recülen dehale'l-cennete fereâ ab-dehû fevka derecetihî, fe-kâle: Yâ Rabbi, hâzâ abdî fevka derecetî. Fe-kâle lehû: Neam, cezeytühû bi-amelihî ve cezeytüke bi-amelik.
“Adamın birisi cennete girecek ve orada kendini kendisinden daha yüksekte görecektir. Ve o zaman diyecek ki, ‘Yâ Rabbi, bu benim kölem, hizmetçimdi. Şimdi benden yüksek dereceye çıkmış.’ Allahu Teâlâ hazretleri ona buyuracak ki; *Neam*, ‘Evet.’ *Cezeytühû bi-amelihî* ‘Onu ibadetiyle mükâfâtlandırdım, bu dereceye çıkardım.’ *Ve cezeytüke bi-amelik*,

‘Seni de yaptığın ibadetler kadar mükâfâtını vererek bu kadar yükselttim.’”

Metin bu.

Çalışmaktan gayrı, amel-i sâlih işlemekten gayrı başka çare yok. İnsan iman edecek, tamam güzel ama imanından sonra faaliyeti, hayatı nasıl geçirdiği, icraatı, yaptığı işler önemli.

Kaç yaşına geldin, ne iş yaptın? Allah’ın huzurunda, divanında durduğun zaman mahkemede kendini nasıl savunacaksın? Eve gelip ne yaptın? Bak adam cami yapmış, bak adam Kur’an kursu yapmış, bak adam hafız olmuş, bak adam alim olmuş, kitap yazmış, sen ne yaptın?

Kanunî Süleyman ölünce, Bâki, meşhur Osmanlı şairi diyor ki;

Aldun hezâr bütke-deyi mescid eyledün

Nâkûs yirlerinde okutdun ezânları

Âhir çalındı kûs-ı rahîl itdün irtihâl

Evvel konagun oldı cinân bûstânları

Mânası:

“Ey mübarek padişah, fütuhatlardı bin tane kiliseyi aldın, mescit haline getirdin, yerlerinde ezanlar okuttun. Ömrünü cihatla geçirdin.”

Savaşa giderken ölmüş biliyorsunuz. En son sefere çıkmış, Kanunî Süleyman yolda ölmüş. Vezirler vefatını saklamışlar, “hasta” demişler. Gazaya giderken gaza yolunda, cihad yolunda vefat etmiş. Kaç yıl savaşlar yapmış, nice nice zaferler kazanmış.

Biz ne yaptık?

Fatih kaç tane devlet almış. Ülkesini kaç misli genişletmiş.

Biz ne yaptık? Bu çok önemli, “Biz ne yaptık?” diye daima kendimize soracağız. Fatih yirmi iki yaşındaydı ve İstanbul’u fethetti. On dan sonra da daha nice nice güzel işlere devam etti.

Gelelim üçüncü hadîs-i şerîfe. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

إِنَّ صَدَقَةَ السِّرِّ تَطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ، وَإِنَّ صَلَةَ الرَّحِمِ تَزِيدُ فِي الْعُمْرِ، وَإِنَّ صَنَائِعَ الْمَعْرُوفِ تَقِي مَصَارِعَ

السُّوءِ، وَإِنَّ قَوْلَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تَدْفَعُ عَنْ قَائِلِهَا تِسْعَةَ
وَتِسْعِينَ بَابًا مِنَ الْبَلَاءِ، أَذْنَاهَا الْهَمُّ

İnne sadakate's-sirri tutfiiü ğadabe'r-rabbi ve inne sılate'r-rahimi tezîdü fi'l-umr ve inne sanâyia'l-ma'rûfi takî mesâria's-sû'i ve inne kavle lâ ilâhe illallah, tedfeu an kâilihâ tis'aten ve tis'îne bâben mine'l-belâ ednâhe'l-hemm.

Bu hadîs-i şerîf, İbni Abbas *radiyallahu anhümâ'* dan rivayet edilmiş. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

c. Gizlice Verilen Sadaka Allah'ın Gazabı Söndürür

İnne sadakate's-sirri tutfiiü ğadabe'r-rab.
“Gizlice, sessizce, gösterişsiz, riyasız verilen fukaraya sevindirecek hayır, sadaka, para Cenâb-ı Hakk'ın gazabını söndürür. Hayır yapan, sadaka veren kimse suçluysa bile Allah onu cezalandıracaktıysa bile gazap ediyorduyusa bile sadaka verince gazabı söner.”

Allah affeder. Allah'ın gazabını söndürür, sadaka veren affolunur.

“Allah'ın gazabının sönmesi” ne demek?

“Gizli verilen sadaka” Allah’ın gazabını söndürür.

Ne demek?

Allah, günahkârlığından dolayı sadaka veren kimseye kızmış bile olsa, riyasız, halis niyetle, sessizce sadaka vermesinden dolayı onu affeder, kızmaz, sever de.

Ve inne sılâte’r-rahimi tezîdü fi’l-umr.

“Ve akrabaya sıla-i rahim yapmak ömrü arttırır.”

Sıla-i rahim nedir?

Akrabaya sıla-i rahim iki şekilde ortaya çıkar. Bir; akraba ile alakaları devam ettirmek.

Sen teyzeni, amcanı, dayını, halanı arıyor musun? Amcazâdeni soruyor musun? Nasıllar iyiler mi, kötüler mi, selam veriyor musun? Bayramlaşıyor musun? Ziyaretine gidiyor musun? Telefon açıyor musun? Mektup yazıyor musun? Yoksa koptun mu onlardan, hiç ilişkin yok mu?

Arapçada sıla, “bağlantı” demek. Bağlantının var mı, yoksa kopuk mu?

“Ne dayısı, ne amcası hocam. Yıllardır görmedim. Adlarını bile unuttum, çocukları kaç tane bilmiyorum.

Nasıl akrabalık seninkisi! Akraba ile ilişkisini hiç düzgün tutmamış, akrabasını ihmal etmiş. Allahu Teâlâ hazretleri hiç iyi düşünmüyor, bunu sevmiyor. Akrabayla ilişkilerin tatlı, canlı tutulmasını, akrabalık bağlarına önem verilmesini seviyor. Böyle yapan kimsenin ömrüne de bereket veriyor, ömrünü arttırıyor. O kimse uzun ömürlü oluyor. Bağlılık devam edecek.

Paranın iki yüzü olduğu gibi sıla-i rahimin de ikinci yüzü vardır. O nedir?

Akrabaya yardımcı olmak, kollamak, gözetmek...

Mesela akraba fakir, açlıktan kıvranıyor; “Dokuz tane çocuğuna bakacağım.” diye çırpınıyor. Sen de zenginsin, arabaların var, bağların bahçelerin var, tarlaların var, gelirlerin var. O fakir, sen zenginsin. Ona bakmıyorsun. Yardım edeceksin biraz, hayır elini açacaksın, yardımcı olacaksınız!

Zekâtın bile öncelikle akrabaya verilmesi sevap. Yakınlarını gözetmek sevap, çok uzak-taki kimseleri değil de yakınındakileri... Tabi annesine babasına, çoluğuna çocuğuna verilmiyor. Kendisinin bakımıyla mükellef olduğu yaşlılara ve küçüklere verilemiyor da, akrabadan dayı, amca, hala, köyde fakir zavallı vesaire kimselere “maddî destek” mânasına gelir.

Sıla bir bakıma da Arapçada “bahşış” mânasına geliyor. “Hediye, atıye, bahşış, bir şey vermek” mânasına geliyor. Sıla-i rahimin o anlamı da var. Akrabaya *selamün aleyküm* demek de, ziyaret etmek, gitmek de bir sıla-i rahim. Ama hâli perişansa biraz yardımcı olmak da sıla-i rahimin daha hoş, güzel bir şekli. Kaymaklı kadayıf. Kadayıf zaten güzel de kaymaklı olunca daha güzel oluyor.

“Peki hocam, akraba ama akrabanın ettiğini akrep etmez birbirine!”

Hart diye sokup da akrep insanın canını ne kadar yakıyor; işte böyle akrabalar da oluyor. Bazen miras yüzünden kavga ediyorlar. “Yok babamın malı sana çok gitti, bana az geldi!” filan diye. Bazen arazi ihtilafından bir şey oluyor. Bazen kız almak vermektен, evlenmek

boşanmaktan bir şey oluyor. Şeytan çeşitli yönlerden arayı açacak bir şeyler buluyor.

Akraba birbirlerine azılı kanlı bıçaklı, hasım ve düşman olabiliyor. Allah bunu sevmiyor. Düşmanlık zaten doğru değil; hele akrabanın birbirine düşmanlığı hiç doğru değil.

“Hocam, tamam, böyle değil de ben kendi hâlimde, halim selim bir insanım, bizim akrabalar azgın, sapkın, şaşkın. Hatta Allah ıslah etsin günahkâr, hatta bazısı münkir, hatta bazısı din düşmanı...”

Tabi o zaman iş değişir. Din düşmanı olduğu zaman başka. Peygamber Efendimiz’in zamanında baba ile oğul karşı karşıya geldi. Babasının karşısına oğlu çıktı, oğlunun karşısına babası çıktı. Birisi bir cephede, birisi bir cephede...

İman önemlidir. İman en önemlidir. Mü'min olacak. Akrabalık bağlarından da önemlidir. Akraban olduğu için yalvarırsın yakarırsın, doğru yola çekmeye çalışırsın. Ama yanlışsa, sapıksa, şaşkınsa, kâfirse, münafıksa, müşrikse tabi o zaman ona göre senin de tavır almaya hakkın oluyor. Yoldan, raydan çıkmışsa doğru yola çekmeye çalışırsın, ikaz edersin,

nasihat edersin. Ama düşmanlığını devam ettiriyorsa o zaman gerek olmuyor.

Sonra?

d. İyilikleri Yapmak İnsanın Başına Felaketlerin Gelmesini Engeller

Sanâya'l-ma'rûfi takî mesârias-sû'. “İyilikleri yapmak kötü şekilde felaketlere uğramaları engeller.”

İyilikleri yapmak, insanın başına felaketlerin gelmesini engeller.

Felaket ne olur?

Harmanı yanar, evi yanar, gemisi batar, arabası çarpar, hastalık gelir, Allah saklasın kötü bir ölümle ölür, günah üzere ölür, imansız geçer... İyilikler, insanın bu gibi durumlara uğramasını engelliyor.

Onun için elimizden geldiğince iyilik yapmaya fırsat arayacağız, kollayacağız, imkân bulunca iyilik yapacağız. Elimizden geldiğince... Gözümüzü açacağız. “Burada sevap var, ben bunu hemen yapayım.” diye sevaplara koşturacağız. Çünkü Allahu Teâlâ hazretleri hayır sahiplerini felaketlerden koruyor.

Ve sonuncu cümlesi...

Ve inne kavle lâ ilâhe illallah. “Lâ ilâhe illallah sözünü söylemek.”

Lâ ilâhe illallah, Lâ ilâhe illallah, Lâ ilâhe illallah... Zikir. Milletin hücum ettiği dervişlik. “Tarikat” deyince, “dervişlik” deyince kaçıyorlar. Televizyonlarda aleyhte reklam var, gazeteler de aleyhte. Ama ilerici gazeteler! Sen böyle din namına bu tarikate çatıyorsun. Senin gazeten müslüman bir gazete mi? Getir bakayım, aç bakayım şunun sayfalarını. Bu ke-pazelik ne, bu resim ne? Sen bunları basmaya utanmıyor musun? Bunları basıyorsun; bir de gelip benim dinime laf ediyorsun.

Senin benim dinim ile ne ilişkin var? İşte gazetenin hâli!

“Lâ ilâhe illallah demek...”

Tedfeu an kâilihâ. “Bu sözü söyleyen insanı savunur, korur.”

O insanın başından def eder.

Tis’aten ve tis’îne bâben mine’l-belâ. “*Lâ ilâhe illallah* sözünü söylemek insanın başından doksan dokuz tür belayı def eder.”

Lâ ilâhe illallah demek, insanı belalardan koruyor.

Bu *Lâ ilâhe illallah*’ı demek çok mu zor? *Lâ ilâhe illallah* deyince ne oluyor?

İnsanın enerjisi tükeniyor, dizinde derman mı kalmıyor? Yığılıp yolda mı kalıyor, evine götürmek için cankurtaran mı geliyor? İnsanı hastaneye mi kaldırıyorlar? Bu *Lâ ilâhe illallah* demek çok mu zor bir şey!

Değil. *Lâ ilâhe illâllah...* Bitti bile. Gayet kolay! Zaman mı yok? Her zaman var. Arabayla giderken *Lâ ilâhe illallah* de, otobüste gelirken *Lâ ilâhe illallah* de, gece yattın uyuyuncaya kadar *Lâ ilâhe illallah* de, dükkânda otururken *Lâ ilâhe illallah* de, elin imalatlarla meşgul olurken *Lâ ilâhe illallah* de... Ne olur? Hiç mâni yok!

e. Eli Kârda Gönlü Yârda

Büyükler demiş ki; “Eli kârda, gönlü yârda olmak gerek.”

“Kâr” ne demek? Farsçada, “iş” demek. Kâr, kâren “iş yapanlar” demek. Kâr, “iş” demek, Kürtçede de öyle.

“Eli kârda olmak” ne demek?

Adam işçi, usta, tornanın başında. İmalat ile meşgul, tamam eli kârda. Biz “kâr” deyince “ticaretten elde edilen fazla kazanç” mânasını alıyoruz. O değil. Kâr, “iş” demek, yani “amel.” Amelenin ameleliği, ustanın ustalığı,

işçinin işçiliği... “Kâr” derken uzatarak diyoruz.

“Kar” deyince de “yağan beyaz soğuk kar” akla gelmesin. Eli kârda, eli işte, gönlü yârda, gönlü sevgilide...

Sevgili kim?

Allah.

En çok kimi seversin?

Tamam, sevgili Allah, İsmail Hakkı bile biliyor, büyükler hayli hayli bilir.

Hem zahmetsiz, hem zaman bakımından uygun; her yerde söylenebiliyor. Günümüzün her saatinde çok imkân var, hem de çok faydalı.

“*Lâ ilâhe illallah* demek, söyleyenin başından doksan dokuz cins belayı def ediyor.”

Ednâhe'l-hemm. “En aşağısı tasası, kederi gidiyor.”

Gamlı, kederli, tasalı, içi sıkıntıda; *Lâ ilâhe illallah* deyince def oluyor. Tasası, kederi gidiyor, uzaklaşıyor.

Onun için *Lâ ilâhe illallah*’ı çok söyleyelim, çok söyleyelim, çok söyleyelim! O kadar çok söyleyelim ki binleri geçsin. Çok çok söyleyelim...

Bu kadar kolay olduğu halde, bu kadar sevaplı olduğu halde niye müslümanlar zikirde kaçıyor? İnsanlar kaçıyor, İslâm'dan kaçıyor?

“İslâm'a gel.” diyorsun, bir düşünüyor:

“İslâm'a geleceğim, plaja gidemeyeceğim. İslâm'a geleceğim, kumar oynayamayacağım. İslâm'a geleceğim, meyhaneye gidemeyeceğim.” diye düşünüyor, kaçıyor.

Müslüman *Lâ ilâhe illâllah, Muhammedün Resûlullah* diyor, hatta camiye geliyor ama *Lâ ilâhe illâllah* diye zikretmeye gelince o da kaçıyor. *Lâ ilâhe illâllah* demekten kaçıyor.

Neden?

Şeytan ve nefis bu işi tatsız gösteriyor. Zevksiz, yavan gösteriyor. Halbuki zikretmek, zikrullah; kalbinin gaflet perdesi kalkınca, insan işin iç yüzünü anlayınca o kadar güzel, o kadar zevkli, o kadar tatlı bir şey ki tadına doyum olmaz.

f. Hükümdarlar Zikirde Aldığımız Zevki Bilselerdi

Evliyâullahtan bir büyüğümüz demiş ki; “Şu hükümdarlar bizdeki şu zevkleri bir bilseler; - ne kadar büyük keyifler, zevkler, eğlenceler, mânevî hazlar, feyizler, nimetler, mânevî gü-

zellikler- bunların ne kadar güzel olduğunu bil-seler, bunları bizim elimizden kapmak için or-dularını bize çevirirlerdi. Ganimet almak için orduyla oraya buraya savaş açıyorlar. Elimiz-den bu kıymetli şeyleri almak için bize saldı-rırlardı. Ama bilmiyorlar.”

Evet, çok kimse zikrullahın zevkini bilmiyor. İlk başta insana tatsız gelir. O şeytanın ve nef-sin diretmesidir. Zikre karşı direncidir. Onu Al-lah'a dayanarak, tevekkül ederek aştı mı, zor-ladı mı, ondan sonra zikrin güzelliklerini tat-maya başlar, anlamaya başlar.

Ondan sonra, Kur'ân-ı Kerîm'de methedilen;

وَالَّذَا كَرِيْنَ اللّٰهَ كَثِيْرًا وَالَّذَا كِرَاتٍ اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ
مَغْفِرَةً وَّاَجْرًا عَظِيْمًا

*Ve'z-zâkirîna'llâhe kesîran ve'z-zâkirât ve eadda'llâhu lehüm mağfireten ve ecran azîma.*²

O Allah'ı çok zikreden, Allah'ın kendilerine çok büyük mükâfâtlar verdiği insanlar hâline geliverir.

---

² 33/Ahzâb, 35.

Allahu Teâlâ hazretleri cümlemizi zikrini seven, ibadetini seve seve, aşk ile zevk ile yapan kullarından eylesin.

el-Fâtîha...

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
22 Ramazan 1421 / 18.12.2000

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

